

Datum beslissing 18 juli 2012

De Klachtencommissie voor seksueel misbruik in de R.-K. Kerk van de Stichting Beheer & Toezicht i.z. Seksueel Misbruik in de R.-K. Kerk in Nederland (rechtsoptvolger van de Beoordelings- en Adviescommissie van de kerkelijke rechtspersoon Hulp en Recht), verder ook: de Klachtencommissie, geeft op grond van de Procedure Klachtencommissie seksueel misbruik in de R.-K. Kerk (verder ook: de Procedure) het volgende advies inzake de klacht van:

[naam],
geboren op [datum]
wonende te [plaats],
hierna te noemen: klager,
juridisch adviseur: mr. S.S. van Gijn, advocaat te Amsterdam,

tegen:

[naam],
geboren op [datum],
wonende te [plaats],
de persoon over wie geklaagd wordt,
hierna ook te noemen: aangeklaagde,
lid van de Congregatie van Paters SVD (Gezelschap van het Goddelijk
Woord).

1. De procedure

Het klaagschrift is door de griffie van de Klachtencommissie ontvangen op 12 januari 2012. Op 23 april 2012 is bij de griffie een verweerschrift ingekomen van de gemachtigde van aangeklaagde, mr. H. Vogelaar, advocaat.

Op 21 juni 2012 heeft te Utrecht een zitting van de Klachtencommissie achter gesloten deuren plaatsgevonden, waarbij de Klachtencommissie was samengesteld uit de onder aan dit advies te noemen leden.

Klager is verschenen met zijn vertrouwenspersoon, [naam]. Hij heeft zijn standpunt toegelicht. Hij werd bijgestaan door zijn juridisch adviseur, mevrouw mr. S. van Gijn. Aangeklaagde is verschenen met zijn broer, [naam]. Hij werd bijgestaan door zijn advocaat, mr. H. Vogelaar.

2. De klacht

2.1. Klager groeide op in een incestueus gezin. Door vader, die leed aan een hersentumor, werd het gebruik van geweld niet geschuwd. Klager werd door zijn vader seksueel misbruikt met inbegrip van anale verkrachting. Nadat de vader van klager was overleden, is klager naar het internaat [naam] te [plaats] gegaan. Hier verbleef klager in de periode van 1978 tot en met 1980. Aangeklaagde was daar werkzaam en leidde onder andere een fotoclub.

Gedurende een periode van anderhalf jaar werd klager meerder malen per week door aangeklaagde seksueel misbruikt. Het begon tijdens een portretfotosessie. Aangeklaagde gaf klager diverse aanwijzingen, hoe te poseren voor de camera, waarbij aangeklaagde het lichaam van klager stuurde en zijn handen over het lichaam van klager gingen. Achter klager staande duwde aangeklaagde zijn stijve geslachtsdeel tegen klager aan. Aangeklaagde trok klager tegen zich aan, haalde zijn overhemd uit zijn broek, schoof zijn broek omlaag en betastte de penis van klager. Hierna bleef aangeklaagde contact zoeken met klager. Eerst onder het mom van het ontwikkelen en vergroten van de gemaakte portretfoto's, later door klager - tegen de regels van het internaat in - een sigaret te laten roken bij hem op zijn kamer. Tijdens deze bezoeken deed aangeklaagde de deur van zijn kamer op slot. Aangeklaagde ging naast klager zitten en sloeg een arm om zijn schouders, die veranderde in een soort houtgreep. Met zijn vrije hand betastte aangeklaagde klagers lichaam, waaronder zijn geslachtsdeel, en drukte zijn erectie tegen klager aan.

Ook kwam het voor dat aangeklaagde 's avonds wacht liep op de groep van klager. Op enig moment bemerkte aangeklaagde, dat klager een slechte slaper is. Waar klager eerst naar de kamer van aangeklaagde werd 'gelokt' onder het mom van het roken van een sigaret, gebeurde dat nu onder het mom van een gesprek waarin de slapeloosheid van klager besproken zou worden, waarna aangeklaagde klager betastte.

Eén van de foto's die tijdens de fotoserie waren gemaakt, hing bij de moeder van klager aan de muur van de woonkamer. Telkens wanneer klager thuis was en geconfronteerd werd met deze foto aan de wand, kreeg klager het gevoel dat hij aangeklaagde niet kon ontlopen. Er ging een grote dwang van de foto uit, die op een voor klager zeer intimiderende wijze tot stand was gekomen.

2.2. Na de aanranding van aangeklaagde tijdens de fotoserie is klager begonnen met roken. Klager zonderde zich af van de groep. Zijn lichaamsverzorging ging achteruit en uiteindelijk heeft klager twee pogingen gedaan zelfmoord te plegen.

Bij klager is een posttraumatische stresstoornis (hierna: PTSS) vastgesteld. Hij heeft last van chronische slaapproblemen, kan moeilijk mensen vertrouwen en heeft daardoor problemen met hechting. Klager heeft een verstoorde beleving van seksualiteit en intimiteit. Ook heeft hij moeite met voor zichzelf op te komen en heeft last van angsten door een substantieel gebrek aan gevoelens van veiligheid.

Voorts heeft klager de nodige financiële schade geleden door arbeidsongeschiktheid en het ontvangen van hulpverlening en ondergaan van behandeling.

2.3. Klager wenst met zijn klacht zijn zelfvertrouwen terug te winnen.

3. Het verweer

Mr. Vogelaar heeft namens aangeklaagde aangegeven, dat aangeklaagde hetgeen hem verweten wordt, betwist. De handelingen die klager in zijn klacht omschrijft, te weten ongemakkelijk fysiek contact en het tegen hem aanzitten op de bank, kunnen niet onder de definitie van seksueel misbruik, zoals de Klachtencommissie die hanteert, gebracht worden. Dat klager deze contacten als ongemakkelijk heeft ervaren, maakt niet dat sprake is geweest van seksueel misbruik. De handelingen die klager omschrijft als 'aanranding, hand in de broek en belangstelling voor de penis' kunnen wel als seksueel misbruik gekwalificeerd worden. Echter, klager heeft verzuimd nadere informatie aangaande deze handelingen te

verstrekken, waardoor deze beschouwd dienen te worden als niet-onderbouwde beweringen over gedragingen, welke beweringen buiten beschouwing dienen te blijven.

Ter onderbouwing van de verwerping van de klacht van klager, zijn bij het verweerschrift verklaringen gevoegd van personen, die op het internaat in direct contact stonden met aangeklaagde, waaronder collegae en een persoon waarvan aangeklaagde groepsleider is geweest. In de door hen opgestelde verklaringen wordt onder meer aangegeven, dat aangeklaagde het slachtoffer is van verdachtmakingen en dat er nimmer negatieve verhalen over aangeklaagde de ronde deden in het internaat.

Aangeklaagde heeft ook ter zitting de klacht van klager bestreden. Aangeklaagde heeft verklaard dat er geen relatie bestond tussen hem en klager, daar aangeklaagde rector was en niets met de groep waarin klager zat, te maken had. Aangeklaagde heeft er voorts op gewezen, dat er via internet diverse verhalen rouleren van slachtoffers van seksueel misbruik. Niet uitgesloten kan worden, dat hij zo het slachtoffer is geworden van verdachtmakingen. Wel heeft aangeklaagde aangegeven dat hij te doen heeft met klager en zijn verhaal tragisch vindt, maar dat hij niet begrijpt waarom klager hem daarvan de schuld geeft.

4. De beoordeling

4.1. Van toepassing is de Procedure Klachtencommissie seksueel misbruik in de R.-K. Kerk (verder: de Procedure). Volgens artikel 3.1 moet onder seksueel misbruik worden verstaan iedere gedraging waarbij iemand onder dwang of in een afhankelijkheidsrelatie seksuele handelingen moet verrichten ofwel ondergaan ofwel daarvan toeschouwer moet zijn, dan wel seksueel getinte toenaderingen of uitlatingen in welke vorm dan ook moet dulden. Onder dwang wordt onder meer begrepen: fysiek geweld of de dreiging daarmee, psychische druk, intimidatie en/of chantage. Verder wordt onder seksueel misbruik ook verstaan het maken van seksueel getint beeldmateriaal van iemand en het gebruiken en doorgeven daarvan.

4.2. Niet ter discussie staat dat de door klager gestelde feiten deels moeten worden gekwalificeerd als seksueel misbruik in de zin van artikel 3.1 van de Procedure.

4.3. Er zijn ongeveer drieëndertig jaar verstreken sedert de feiten, die klager aangeklaagde verwijt, zich hebben afgespeeld, zodat zij niet meer in detail zijn te onderzoeken. Voor de Klachtencommissie is echter aannemelijk geworden dat klager gedurende anderhalf jaar, soms meerdere malen per week door aangeklaagde is betast over zijn lichaam, waaronder ook zijn geslachtsdeel.

De Klachtencommissie is hiervan overtuigd geraakt door de authentieke wijze waarop en de details waarmee klager zijn verhaal heeft verteld. Klager heeft daarbij duidelijk aangegeven de seksuele mishandeling door zijn vader geheel los te zien van hetgeen aangeklaagde hem heeft aangedaan. Klager heeft het seksueel misbruik door zijn vader, waarbij geweld en anale verkrachting aan de orde kwamen, ook niet aan aangeklaagde toegerekend. Er bestaat een duidelijke scheiding tussen hetgeen in het internaat is gebeurd en wat niet. Daarnaast wordt de klacht van klager ondersteund door de (aangeklaagde bekende) verklaring van [naam], waarin staat dat hij op wekelijkse basis in de periode van 1962 tot en met 1968 is aangerand door aangeklaagde.

Bovendien moet ook de klacht van [naam] als steunbewijs worden aangemerkt. Deze klacht heeft betrekking op soortgelijk misbruik, althans voor zover het gaat om het onder valse voorwendselen fotograferen van klager.

Voorts volgt uit een rapport van zenuwarts [naam] d.d. 15 juni 1999, dat bij klager als diagnose PTSS is gesteld met ‘continue beleving bedreigd te zijn’, als gevolg van zeer ernstige emotionele en pedagogische verwaarlozing in vroege jeugd met ernstige traumatische ervaring. Uit een rapport van dr. [naam], klinisch psycholoog en GZ-psycholoog volgt, dat klager op 24 november 2008 bij dr. [naam] in therapie is gekomen. Als diagnose is eveneens PTSS vastgesteld, waarbij gerefereerd wordt aan het verblijf van klager in het internaat en frequent seksueel misbruik door aangeklaagde. Als laatste wijst de Klachtencommissie naar informatie van [naam], eerstelijns GZ-psycholoog d.d. 28 december 2011. Hoewel deze informatie op delen gecensureerd is, is de Klachtencommissie van oordeel, dat de delen die niet gecensureerd zijn ter overtuiging van de klacht van klager gebruikt kunnen worden, voor zover deze informatie wordt ondersteund door de deskundigenverklaringen van [naam] en [naam].

Uit de informatie van [naam] volgt ook dat als diagnose PTSS is gesteld. Resumerend stelt [naam] dat de PTSS en de uitingen van onmacht, de zelfdestructieve neigingen, de vervreemding van zijn leven, de loskoppeling van geest en lichaam, de moeite met intimiteit en de vervormde wijze waarop seksualiteit wordt gezien en beleefd en het persoonlijke verhaal voor [naam] duidelijke tekenen zijn geweest van werkelijk seksueel misbruik van klager tijdens zijn verblijf op het internaat.

Tenslotte is de Klachtencommissie van oordeel, dat aan de brief van 16 juni 2010 van [naam], voorheen provinciaal van de Nederlands-Belgische Provincie van SVD, aan de Commissie van onderzoek naar seksueel misbruik in de Rooms-Katholieke Kerk meer gewicht moet worden toegekend dan aangeklaagde daaraan wenst toe te kennen. In deze brief schrijft de provinciaal, dat aangeklaagde eerlijk heeft erkend dader te zijn. Dat aangeklaagde aan die bekentenis achteraf een andere duiding geeft dan een eerlijke erkenning van seksueel misbruik kan de klachtencommissie niet overtuigen.

4.4. Gelet op vorenstaande komt de Klachtencommissie tot het oordeel, dat aangeklaagde zich schuldig heeft gemaakt aan seksueel misbruik van klager, bestaande uit het betasten van zijn gehele lichaam en in het bijzonder zijn penis. Dit seksueel misbruik vond gedurende anderhalf jaar en soms meerdere malen per week, in de periode dat klager op het internaat verbleef, plaats.

4.5. Het behoeft geen betoog, dat het seksueel misbruik door aangeklaagde met gebruikmaking van misbruik van gezag en in een afhankelijkheidssituatie hoogst kwalijk is geweest. Klager was ten tijde van de aanvang van het misbruik pas 14 jaar oud.

4.6. De Klachtencommissie zal de Overste gelet op het vorenstaande adviseren de klacht gegrond te verklaren.

5. Het advies

De Klachtencommissie adviseert de Overste van de Congregatie van Paters SVD de klacht gegrond te verklaren.

Dit advies is vastgesteld op 18 juli 2012 door mr. C.C. de Rijke-Maas, voorzitter, drs. J.L.H.H. Kunnen en drs. Th.M. Bronzwaer, leden, bijgestaan door mr. L.P. Stapel griffier, en is ondertekend door de voorzitter.

Tegen dit advies is geen hoger beroep mogelijk. Wel bestaat voor klager, aangeklaagde en de (gemachtigde van de) kerkelijke gezagsdrager ingevolge artikel 20 van de Procedure de mogelijkheid binnen twee weken na ontvangst van dit advies schriftelijk bezwaar in te dienen indien er naar zijn of haar oordeel een algemeen beginsel van behoorlijke klachtbehandeling is geschonden. Op grond van art. 18.5 van de Procedure wordt dit advies binnen twee weken nadat het is vastgesteld bij aangetekend schrijven aan de Overste van de Congregatie van Paters SVD en aan klager verzonden.

Op grond van art. 21.1 van de Procedure stelt de Overste van de Congregatie van Paters SVD binnen dertig dagen na ontvangst van dit advies klager schriftelijk en gemotiveerd op de hoogte van de beslissing die hij naar aanleiding van dit advies heeft genomen.

Op grond van art. 21.3 van de Procedure geeft de Overste van de Congregatie van Paters SVD daarbij de mogelijkheden van bezwaar en beroep aan.

Op grond van art. 21.4 van de Procedure ontvangt de Klachtencommissie een afschrift van de beslissing van de Overste van de Congregatie van Paters SVD.

